

RADYOAKTİF ATIK TESİSLERİNE İLİŞKİN YETKİLENDİRMELER VE GÜVENLİK İLKELERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; radyoaktif atık tesislerine ilişkin faaliyetlerin radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyet ilkeleri çerçevesinde yürütüldüğünün tespit ve teyit edilmesi için faaliyetlerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu tesislerde uyulması gereken güvenlik ilkelerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; radyoaktif atık tesislerini kapsar.
(2) Bu Yönetmelik; nükleer tesislerde, radyasyon tesislerinde ve radyasyon uygulamaları kapsamında yürütülen radyoaktif atık yönetimi faaliyetlerine uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 5/3/2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanununun 4 üncü maddesinin sekizinci fıkrası ve 6 ncı maddesinin birinci fıkrası ile 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ve 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;
a) Atık kabul kriterleri: Radyoaktif atığın, radyoaktif atık tesisine kabul edilmesi için radyoaktif atık paketine veya radyoaktif atık formuna ilişkin olarak radyonüklitlerin tipi, aktivite konsantrasyonu veya toplam aktivitesi, fiziksel ve kimyasal özellikleri, toplam miktarı ve benzeri bilgilerden oluşan ve radyoaktif atık tesisi için güvenlik analizleri ile uyumlu olarak veya bu analizler sonucunda Kuruluş tarafından belirlenen kriterleri,
b) Bariyer: Radyoaktif atıkların hareketini önleyen veya geciktiren, tasarımlanmış veya doğal fiziksel engeli,
c) Bertaraf tesisi: Radyoaktif atıkların geri alma niyeti olmaksızın nihai olarak depolandığı radyoaktif atık tesisini,
ç) DBL: Düzenleyici belgeler listesini,
d) GAR: Güvenlik analizi raporunu,
e) İşletmeden çıkarma: Bir daha işletilmeme kararı ile bertaraf tesisi dışındaki tüm radyoaktif atık tesislerinin düzenleyici kontrolden çıkarılmasına yönelik faaliyetler bütünü,
f) Kapatma: İşletme faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından radyoaktif atıklara bir daha ulaşılmayacak şekilde bertaraf tesisin kapatılmasını hedefleyen, tesisi uzun vadede güvenli hale getirecek nihai mühendislik çalışmalarını veya diğer çalışmaları da kapsayan etkinlikler bütünü,
g) Kontrol dönemleri: Bertaraf tesislerinde; kapatma sonrası, radyoaktif atığın içerdiği radyonüklitler ile tesisin sahası ve tasarımı dikkate alınarak belirlenen, sahada ve çevresinde aktif ve pasif güvenlik önlemlerinin ve ardından sadece pasif güvenlik önlemlerinin uygulandığı süreleri,
ğ) Kullanılmış yakıt: Reaktörden çıkarılmış ve mevcut hâliyle yeniden yakıt olarak kullanılmayacak olan reaktörde ısınmış yakıtı,
h) Kuruluş: Bir radyoaktif atık tesisi kurmak için Kuruma niyet bildiriminde bulunan, onay almak veya yetkilendirilmek üzere başvuran ya da yetkilendirilen ve düzenleyici kontrol kapsamında bulunan Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişiyi,
ı) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,
i) Radyoaktif atık: Bir daha kullanılmamasına karar verilen ve Kurum tarafından belirlenen serbestleştirme ve salım sınırlarının üzerinde radyoaktiviteye sahip radyoaktif maddeleri ve radyoaktif madde bulaşmış ya da radyoaktif olmuş her türlü malzemeyi,

- j) Radyoaktif atık tesisi: Radyoaktif atıkların işlendiği, depolandığı veya bertaraf edildiği tesisi,
- k) Radyoaktif atık yönetimi: Radyoaktif atıkların toplanması, elleçlenmesi, işlenmesi, tesis içi taşınması, depolanması veya bertarafı ile ilgili idari ve teknik faaliyetleri,
- l) Saha: Radyoaktif atık tesisinin yer aldığı, etrafı fiziksel bariyerlerle çevrili, giriş ve çıkışı kontrollü olan ve Kurum onayına tabi alanı,
- m) Yüklenici: Kuruluş ve çalıştırdığı kişiler dışında, radyoaktif atık tesisinde iş yürüten gerçek ya da tüzel kişiyi veya onun işverenliğinde alt yüklenici olarak iş yürüten gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sorumluluklar ve Genel İlkeler

Kuruluşun sorumlulukları

MADDE 5- (1) Radyoaktif atık tesislerinin saha çalışmalarının yapılmasına, inşasına, işletmeye alınmasına, işletilmesine, işletmeden çıkarılmasına veya kapatılmasına ve düzenleyici kontrolden çıkarılmasına ilişkin süreçlerde güvenliğe ve emniyete ilişkin hedef ve ilkelere uyulmasında ve çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasında asıl sorumluluk Kuruluşa aittir. Kuruluş tüm süreçlerde, varsa nükleer güvenceye ilişkin sorumluluklarını da yerine getirir.

(2) Kuruluş, faaliyetlerinin ilgili mevzuata uygun olarak, güvenlik ve emniyet kültürüne sahip yeterli sayıda ve yetkin personel marifetiyle yürütülmesini; faaliyetin güvenli ve emniyetli bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli organizasyon yapısını, teçhizatı ve mali kaynağı sağlar.

(3) Kurum tarafından yetkilendirilmiş olmak, verilen yetkinin koşullarına ve mevzuata uymak veya düzenleyici kontrol altında olmak veya yükümlülüklerini yerine getirmek üzere görevlendirme yapmak veya hizmet almak yetkilendirilen Kuruluşun sorumluluğunu azaltmaz veya ortadan kaldırmaz.

(4) Kuruluşun bu Yönetmelik kapsamındaki sorumlulukları, radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılması ile sona erer. Kuruluşun işi bırakması, yetkisinin kısıtlanması, askıya alınması ya da iptal edilmesi ve benzeri durumlar sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu gibi durumlarda güvenlik, emniyet ve nükleer güvence açısından zafiyet oluştuğunun Kurum tarafından değerlendirilmesi hâlinde, hukuki ve mali sorumluluk Kuruluşa ait olmak kaydıyla, güvenlik, emniyet ve nükleer güvencenin sağlanmasına yönelik her türlü önlem Kurum tarafından aldırılabilir.

Yönetim sistemi

MADDE 6- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisi ve saha düzenleyici kontrolden çıkarılana kadar bütün faaliyetlerini, 27/4/2022 tarihli ve 31822 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesisler, Radyasyon Tesisleri ve Radyoaktif Atık Tesislerinde Yönetim Sistemi Yönetmeliği uyarınca oluşturduğu yönetim sistemi kapsamında yürütür.

(2) Radyoaktif atık tesisine ilişkin tüm faaliyetler Kuruluş tarafından kalite planlarına uygun olarak ve uygulama projeleri çerçevesinde yürütülür, bu plan ve projeler sahada ve tesiste bulundurulur. Kuruluş, yetkilendirilmesini takiben yetki kapsamında yürüteceği faaliyetlere ait kalite planlarını ilgili mevzuat uyarınca hazırlar ve faaliyete başlamadan en az yirmi iş günü önce Kuruma sunar. Bu plan ve projeler, radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına kadar muhafaza edilir.

(3) Kuruluş, faaliyetleri sırasında mevzuatta ve kendi yönetim sisteminde tanımlı kayıtları eksiksiz olarak tutar ve diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına kadar muhafaza eder. Bu kayıtlar Kurumun denetimine açık tutulur, talep edilmesi durumunda Kuruma sunulur.

(4) Yetkilendirmelerin tüm süreçlerinde çalışanlara radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyete yönelik olarak verilecek eğitimler ile eğitimlerin ölçme ve değerlendirilme yöntemleri Kuruluş tarafından belirlenir. Kuruluş, Kurumun radyoaktif atık tesisi çalışanlarının eğitim ve niteliklerine ilişkin belirlediği esaslara uymakla yükümlüdür.

Radyasyondan korunma

MADDE 7- (1) Radyoaktif atık tesislerinde; saha sürecinden radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına kadar çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin

radasyondan korunması için ilgili mevzuatta belirtilen radyasyondan korunma önlemleri Kuruluş tarafından alınır.

Yükleniciler

MADDE 8- (1) Kuruluş, bu Yönetmelik kapsamında yetki aldığı faaliyetleri, faaliyetlerden doğan tüm hukuki sorumluluk kendine ait olmak üzere, yükleniciler eliyle de yürütebilir. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetler için Kuruluşun yüklenici ile sözleşme imzalaması esastır. Ayrıca, Kuruluşta doğrudan veya dolaylı olarak ortaklığı bulunan gerçek veya tüzel kişiler de Kuruluş adına bir faaliyeti yürütmeleri durumunda bu Yönetmelik hükümleri kapsamında Kuruluşun yüklenicileridir.

(2) Kuruluş, güvenlik ve emniyetle ilgili konularda sözleşme imzaladığı yüklenicileri, yüklenicilerin sorumluluklarını ve yürütecekleri faaliyetleri ilgili yetkilendirme başvurusunda Kuruma bildirir. Kuruluş, yetkilendirme başvurusunda belirli olmayan yüklenicileri de sözleşmenin imzalanmasından itibaren beş iş günü içerisinde Kuruma bildirir.

(3) Kuruluş, yüklenicilerin sahip olmaları gereken vasıfları, tedarik edeceği mal ve hizmetleri güvenlik ve emniyete ilişkin gerekleri karşılayacak şekilde belirler.

Akreditasyon

MADDE 9- (1) Kuruluş, faaliyetlerine ilişkin ölçüm, analiz, test, muayene, kalibrasyon ve benzeri hizmetleri, alanında akredite edilmiş olması ve varsa Kurum tarafından belirlenen ek şartlara uyması kaydıyla kendi birimlerinden veya diğer kuruluşlardan temin eder veya temin edilmesini sağlar.

Geçici durdurma

MADDE 10- (1) Kuruluş, yetkilendirilmiş bir faaliyetin herhangi bir aşamasında kısmen veya tamamen geçici bir süre için faaliyeti durdurmaya karar verdiğinde, Kuruma bildirim yapar. Bildirim, durdurma gerekçelerini ve sonrasına yönelik plan, program veya öngörülerini içerir.

Üçüncü taraf gözetimine yönelik olarak hizmet alınması

MADDE 11- (1) Kuruluş, üçüncü taraf gözetimine yönelik olarak ilgili mevzuat uyarınca Kurumdan yetki belgesi almış şirketlerden hizmet alır.

Radyasyon acil durumları

MADDE 12- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisinde meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarına ilişkin faaliyetleri ilgili mevzuat uyarınca yürütür.

(2) Radyasyon acil durumuna ilişkin müdahalenin sonlandırılmasından sonra hazırlanan rapor Kuruma sunulur. Radyasyon acil durumu radyoaktif atık tesisinin işletiminin durdurulmasını gerektiriyorsa Kuruluş bu durumu da hazırladığı rapor kapsamında Kuruma bildirir. Kurum, raporu değerlendirerek radyoaktif atık tesisinin yeniden işletilmesine dair olumlu veya olumsuz kararı verir.

(3) Radyoaktif atık tesisinin yeniden işletilmeme kararının verildiği bir radyasyon acil durumu sonrasında, yetki kapsamındaki faaliyete yeniden başlanabilmesi veya gerekirse tesisin işletmeden çıkarılması için izlenecek süreç Kurum tarafından belirlenir.

Dereceli yaklaşım

MADDE 13- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisinde radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyetin sağlanması kapsamında yürüttüğü faaliyetlerde tesisin türüne ve niteliğine göre dereceli yaklaşım ilkesini uygular.

(2) Kurum, radyoaktif atık tesislerine ilişkin yetkilendirme başvurularının gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde tesisin türüne ve niteliğine göre dereceli yaklaşım ilkesini uygular.

Derinliğine savunma

MADDE 14- (1) Radyoaktif atık tesislerinde, Kuruluş tarafından derinliğine savunma stratejisi uygulanır. Bu strateji gereğince; radyoaktif atıklar ile çalışanların, halkın ve çevrenin arasına yerleştirilen bariyerlerin etkinliğini korumak, işletme sırasında meydana gelebilecek olayların kazaya dönüşmesini önlemek ve oluşan kazaların etkilerini azaltmak için hiyerarşik yapıda, birbirinden bağımsız, farklı ve iç içe geçmiş bir dizi uygulamadan oluşan önlemler alınır.

Emniyet

MADDE 15- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisinde ilgili mevzuat uyarınca emniyete ilişkin gerekli önlemleri alır.

Radyoaktif atık tesislerinde yetkilendirmeler ve saha onayı

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik kapsamında;

- a) Radyoaktif atıkların yalnızca işlendiği ve depolandığı,
 - b) Radyoaktif atıkların yalnızca bertaraf edildiği,
 - c) Radyoaktif atıkların işlendiği, depolandığı ve bertaraf edildiği,
- radyoaktif atık tesisleri Kurumun yetkilendirmesine tabidir.

(2) Radyoaktif atık tesislerinin kurulacağı saha, Kurum tarafından verilecek olan saha onayına tabidir.

(3) Radyoaktif atık tesislerine ilişkin;

- a) Tesisin inşası,
 - b) Tesisin işletmeye alınması,
 - c) Tesisin işletilmesi,
 - ç) Tesiste güvenlik ve emniyet açısından önemli değişiklik yapılması,
 - d) Tesisin işletmeden çıkarılması veya kapatılması,
- faaliyetleri Kurumun yetkilendirmesine tabidir.

Yetkilendirme ilkeleri

MADDE 17- (1) Kuruluş, bir faaliyetin yetkilendirilmesi veya yürütülmesi sırasında Kurum tarafından gerekli görülerek talep edilen;

a) Her türlü ek bilgi ve belgeyi öngörülen süre içerisinde Kuruma sağlar.

b) Güvenlik ve emniyete ilişkin inceleme ve araştırmaları Kurum tarafından uygun bulunan program çerçevesinde yaparak raporlar.

(2) Kuruluş, yetkilendirme öncesinde başvuru dosyasında sunmuş olduğu bilgi ve belgelerde değişiklik olması halinde, meydana gelen değişiklikleri Kuruma bildirir ve güncellenmiş belgeleri yetkilendirmeden önce Kuruma sunar. Daha önceki yetkilendirmeler için sunulmuş olup güncellenen plan, program, prosedür veya raporlar da güncellenmenin ardından veya ilgili yetkilendirme sürecine ait başvuru dosyası ile Kuruma sunulur.

(3) Kuruluş, yetkilendirmeler için Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(4) Kurumdan alınan bir yetki, Kurumdan alınan diğer yetkilerin koşullarını veya Kuruluşun radyoaktif atık tesisine yönelik diğer mevzuatta tanımlı yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(5) Aynı sahada ayrı bir radyoaktif atık tesisinin veya ayrı bir nükleer tesis ya da radyasyon tesisinin inşa edilmesi, işletmeye alınması, işletilmesi veya işletmeden çıkarılması için birden fazla tüzel kişiye yetki verilmez.

(6) Kuruluşun işletmekte olduğu radyoaktif atık tesisinin sahasında yeni bir radyoaktif atık tesisi kurmak üzere talepte bulunduğu durumda, yeni tesisin bu Yönetmelik kapsamında tabi olacağı yetkilendirme süreçleri ile diğer hususlar Kurum tarafından belirlenir.

(7) Bir sahada birden fazla radyoaktif atık tesisi kurulması planlanıyorsa, saha onayı ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılması için tek bir başvuru; tesisin inşaat izni, işletmeye alma izni, işletme lisansı, işletmeden çıkarılması veya kapatılması izni ve düzenleyici kontrolden çıkarılması için ise ayrı ayrı başvuru yapılır. Bu tesislerde, ortak kullanıma hizmet eden güvenlikle ilgili yapı, sistem ve bileşenler; sahaya ilk kurulan tesisin inşaat izni, işletmeye alma izni ve işletme lisansı kapsamında ve sahadaki son işletmeden çıkarılan ya da kapatılan tesisin işletmeden çıkarma veya kapatma izni kapsamında ele alınır.

(8) Yetkilendirilmiş bir faaliyet sırasında güvenlik ve emniyeti olumsuz yönde etkileyebilecek yeni bilgi veya bulgular elde edilmesi durumunda, Kuruluş güvenlik ve emniyetin sürdürülmesine yönelik gerekli araştırma, inceleme ve iyileştirmeleri de içeren tedbirleri planlar ve en geç üç ay içerisinde Kurumun uygun görüşüne sunar. Kurumun uygun görüşünü takiben planın uygulanmasına planda yer alan takvim uyarınca, en geç on iki ay içerisinde başlanır. Plan uygulandıktan sonra sonuçlar Kuruma bir ay içerisinde raporlanır. Kuruluş tarafından gerekçeli olarak talep edilmesi ve uygun görülmesi kaydıyla Kurum tarafından ek süre verilebilir.

(9) Bertaraf tesisleri dışındaki radyoaktif atık tesisleri için verilen; inşaat izni işletmeye alma izni verilene kadar, işletmeye alma izni işletme lisansı verilene kadar, işletme lisansı işletmeden çıkarma izni verilene kadar geçerlidir. İşletmeden çıkarma izni radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına kadar geçerlidir.

(10) Kuruluş, bertaraf tesislerinde inşaat, işletmeye alma, işletme ve kapatma süreçlerini tesisin bölümleri özelinde ve eş zamanlı yürütebilir. Kuruluş bu durumda, inşaat, işletmeye alma, işletme ve kapatma süreçlerinin birbirine olan etkilerini güvenliği, emniyeti ve radyasyondan korunmayı sağlayacak şekilde dikkate alır.

(11) Kurum, yetkilendirme öncesinde Kuruluşun görüşlerini de dikkate alarak, radyoaktif atık tesisinin türü ve niteliğine göre, üçüncü taraf gözetimine yönelik olarak yetkilendirilmiş şirketlerden alınacak hizmetleri belirler. Kurum, radyoaktif atık tesisinin yetkilendirme süreçlerinde, üçüncü taraf gözetimine yönelik olarak Kuruluşun hizmet aldığı yetkilendirilmiş şirketlerden bilgi ve belge talep edebilir.

(12) Kurum, ticari sırların veya fikri mülkiyet haklarının korunması saklı kalmak üzere, Kuruluş tarafından yürütülen faaliyete ilişkin belirlenen bilgi ve belgelerin kamuoyu ile paylaşılmasını Kuruluştan talep edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Niyet Bildirimi ve Düzenleyici Belgeler Listesi

Niyet bildirimi

MADDE 18- (1) Bir radyoaktif atık tesisi kurmak isteyen tüzel kişi öncelikle Kuruma niyet bildirimi yapar. Niyet bildirimi yapmış olmak radyoaktif atık tesisinin kurulmasına yönelik herhangi bir hak teşkil etmez. Tüzel kişi niyet bildirimi ile birlikte;

- Unvan, adres ve iletişim bilgilerini,
- Yönetmelik yapısı ile görev ve sorumlulukların dağılımını,
- Temsile yetkili kişilerin imza sirkülerini,
- Sahip olduğu yönetim sistemi sertifikalarını,
- Teknik altyapısını ve deneyimlerini,
- Kurulması öngörülen radyoaktif atık tesisinin yeri, türü, niteliği, temel özellikleri ve kapasitesini,

f) Ana faaliyetlerine ilişkin öngörülen proje takvimini, içeren bilgi ve belgeleri Kuruma sunar.

(2) Kuruluş, niyet bildirimi için Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(3) Kurum, niyet bildirimine konu radyoaktif atık tesisine ilişkin olarak muhatap almak üzere Kuruluşu kayıt altına alır ve bu durumu Kuruluşa bildirir.

(4) Kurum, niyet bildirimi kayıt altına alındıktan sonra, radyoaktif atık tesisinin türüne bağlı olarak DBL'nin hazırlanması çalışmalarını başlatır.

(5) Kuruluş, niyet bildirimi kayıt altına alındıktan sonra;

a) Niyet bildirimi ile birlikte sunduğu bilgilerde meydana gelen değişiklikleri en geç bir ay içerisinde Kuruma bildirir.

b) Saha üzerindeki mülkiyet veya kullanım hakkına sahip olduğunu gösteren belgeleri Kuruma sunar.

c) Saha çalışmalarına başlamadan önce yer raporunun içeriğini esas alarak saha çalışmalarına ilişkin programı hazırlar ve Kuruma sunar.

ç) Yönetim sistemini saha çalışmalarına başlamadan önce uygulamaya koyar.

d) Saha sürecine ilişkin kalite temin dokümanını hazırlar ve Kurumun değerlendirmesine sunar.

e) Derin bertaraf tesislerine ilişkin saha çalışmaları sırasında, sahada veya farklı bir bölgede, Kuruma bildirim yaparak yeraltı araştırma laboratuvarı kurabilir. Bu laboratuvarda yapılacak testlerde radyoaktif maddelerin kullanımının onaylanmasına ilişkin hususlar Kurum tarafından belirlenir.

f) Niyet bildiriminde sunduğu proje takvimine ilişkin dört ayda bir hazırlayacağı ilerleme raporlarını Kuruma sunar. Proje takviminin uygulanmasını herhangi bir nedenle askıya alması veya projeden vazgeçmesi halinde durumu bir ay içerisinde Kuruma bildirir.

Düzenleyici belgeler listesine ilişkin genel hususlar

MADDE 19- (1) Radyoaktif atık tesisine ilişkin faaliyetlerin yetkilendirilmesi süreçlerinde; radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin gereklerin yerine getirildiğinin gösterilmesinde ve bunun gözden geçirme ve değerlendirmelerinde esas alınacak olan düzenleyici belgeler, niyet bildirimi kayda alındıktan sonra Kurum tarafından DBL ile belirlenir.

(2) DBL, asgari olarak radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin Türkiye Cumhuriyeti mevzuatını ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının düzenleyici belgelerini içerir. DBL, Kuruluşun önermiş olduğu veya Kurum tarafından uygun görülen diğer ülkelerin veya uluslararası kuruluşların düzenleyici belgelerini de içerebilir.

(3) Radyoaktif atık tesislerinde radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin Kurum tarafından yeni çıkarılan veya değişiklik yapılan düzenlemeler DBL'ye dâhil edilmiş; yürürlükten kaldırılan düzenlemeler DBL'den çıkarılmış sayılır.

(4) Kuruluş DBL'de yer alan kendisi tarafından önerilmiş belgelerin orijinal dilinde elektronik kopyalarını ve İngilizce tercümelerini ilgili yetkilendirme sürecinden önce Kuruma sunar.

(5) DBL'deki belgelerde yer alan hükümlerin Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı ile çelişmesi durumunda Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı esas alınır.

(6) DBL, düzenleyici belgelerde uyulması gerekliliği belirtilen standartlar ile Kurumun uyulmasını gerekli gördüğü ulusal ve uluslararası standartları da içerir. Kuruluş kullanılan standartların Türkçe veya İngilizce tercümelerini işin yürütüldüğü alanda bulundurur.

Düzenleyici belgeler listesinin oluşturulması ve güncellenmesi

MADDE 20- (1) Kurum, niyet bildirimini yapılan radyoaktif atık tesisine ilişkin yetkilendirme süreçlerinde esas alınması öngörülen DBL'yi hazırlar ve Kuruluşa bildirir.

(2) Kuruluş, Kurumun hazırladığı DBL'ye ilaveten varsa, radyoaktif atık tesisine ilişkin faaliyetlerde esas alınan veya alınması öngörülen diğer ülkelerin veya uluslararası kuruluşların düzenleyici belgelerini ve her bir belgenin kullanıma gerekçesini Kurumun bilgisine sunar.

(3) Kurum, Kuruluş tarafından önerilen listeyi de dikkate alarak radyoaktif atık tesisine özgü DBL'yi belirler ve Kuruluşa bildirir.

(4) DBL gerektiğinde Kurum tarafından gözden geçirilir ve Kuruluştan da görüş alınarak güncellenir. Güncel liste Kuruluşa bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yetkilendirme Başvuruları ve Değerlendirme

Yetkilendirme başvuruları

MADDE 21- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisi için yetkilendirme başvurularını bir dilekçe ekinde beşinci bölümde düzenlenen belgeleri içeren başvuru dosyası ile yapar. Dilekçede radyoaktif atık tesisinin adı, yeri, talep edilen yetki ve başvuru dosyasında yer alan belgeler açık bir şekilde belirtilir. Başvuru dosyasında yer alan rapor, plan ve programların içeriği Kurum tarafından belirlenir.

(2) Kuruluş sunduğu bilgi ve belgelerin doğru, eksiksiz, güncel, yeterli ve tutarlı olmasından sorumludur.

(3) Yetkilendirme başvurularında, başvuru dosyasının biri basılı diğeri elektronik ortamda olmak üzere iki kopyasının sunulması esastır. Basılı kopyanın Kuruma sunulmuş olan elektronik kopyadan üretilmiş olması ve elektronik kopya ile aynılığı Kuruluşun sorumluluğundadır.

(4) Kurum başvuru dosyasında yer alan bilgi ve belgeleri hizmete özel gizlilik derecesinde işleme tabi tutar. Başvuru dosyasında Kuruluş tarafından gizli olduğu değerlendirilen bilgiler bulunması durumunda, bu bilgiler gizlilik derecesinin gerektirdiği usul uyarınca ayrıca ek belge olarak sunulur. Gizlilik dereceli bilgi için başvuru dosyasında yer alan ilgili belgede bu ek belgeye atıf yapılır.

(5) Dilekçe ve başvuru dosyasında yer alan belgelerin Türkçe olması esastır. Ancak başvuru dosyasında yer alan teknik belgelerden Kurum tarafından uygun görülenler İngilizce sunulabilir.

(6) Dilekçe ve başvuru dosyasında yer alan idari belgeler Kuruluşu temsile yetkili yeterli sayıda kişi tarafından imzalı ve kaşelenmiş olarak sunulur.

(7) Başvuru dosyasında yer alan teknik belgeler, ilk sayfası bir onay sayfası olacak şekilde düzenlenir. Onay sayfasında belgenin adı, varsa belge kodu, sürüm numarası ve ait olduğu radyoaktif atık tesisini belirten bilgiler bulunur, sayfa yetkili ve yeterli sayıda kişi tarafından imzalanır. İmzalı onay sayfası taranarak belgelerin elektronik kopyalarına eklenir.

(8) Teknik belgelerde atıf yapılan diğer belgeler, orijinal dili Türkçe olanlar Türkçe, diğerleri İngilizce olmak üzere elektronik kopya olarak sunulur. Sunulan belgelerde varsa çevirinin aslına uygunluğu Kuruluşun sorumluluğundadır.

Yetkilendirme başvurularının uygunluk kontrolü

MADDE 22- (1) Yetkilendirme başvuruları öncelikle dilekçenin ve başvuru dosyasında yer alan belgelerin eksiksiz sunulmuş olması ve istenilen içeriğe uygunluğu açısından incelenir. Tespit edilen uygunsuzluklar giderilmek üzere Kuruluşa bildirilir.

(2) Uygunsuzlukların Kuruluş tarafından tamamlanmasını takiben başvurunun uygunluk kontrolüne ilişkin sonucu Kuruluşa bildirilir.

(3) Sunulan belgelerdeki uygunsuzlukların Kurum tarafından belirlenen süre içerisinde giderilmemesi durumunda gözden geçirme ve değerlendirme aşamasına geçilmez, eksiklik ve uygunsuzlukların verilen süre sonunda tamamlanmadığı veya giderilmediği durumlarda yetkilendirme başvurusu iptal edilir ve durum Kuruluşa bildirilir. Yetkilendirme için ödenen işlem ve hizmet bedeli iade edilmez.

Gözden geçirme, değerlendirme ve yetkinin verilmesi

MADDE 23- (1) Kurum, sunulan belgeleri gözden geçirme ve değerlendirmeye tabi tutar. Kurum, varsa ilgili olduğu değerlendirilen denetim raporlarını da dikkate alarak yetkilendirme kararını verir. Kararın olumlu olması durumunda değerlendirme sonucunda belirlenen yetki koşullarını da içeren izin veya lisans belgesi Kuruluşa iletilir. Kararın olumsuz olması durumunda karar gerekçeleri ile birlikte Kuruluşa bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Güvenlik İlkeleri ve Yetkilendirmeler

Saha sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 24- (1) Saha süreci, saha onayına yönelik saha çalışmalarını ve inşaat sürecine kadar sahada yürütülecek faaliyetleri içerir.

(2) Saha çalışmalarında radyoaktif atık tesisinin genel tasarımı ve çevreye olan etkileri ile olası doğal olaylar, insan kaynaklı olaylar ve bunların tesis üzerindeki etkileri dikkate alınır.

(3) Saha çalışmalarında, bertaraf tesislerinde kapatma sonrası kontrol dönemleri tamamlanıncaya, diğer radyoaktif atık tesislerinde tesis ve saha düzenleyici kontrolden çıkarılıncaya kadar tesisin tüm ömrü göz önünde bulundurulur.

(4) Saha çalışmalarında; sahanın hidrolojik, hidrojeolojik, jeolojik ve meteorolojik özellikleri, doğal ve insan kaynaklı dış olaylar ve radyoaktif atık tesisinin radyolojik etkisi irdelenir ve ayrıca iklim değişikliğinin etkileri dikkate alınır. Saha çalışmaları bu özelliklerin, olayların ve etkilerin irdelenmesini sağlayacak genişlikteki yerde yapılır.

Saha onayına ilişkin esaslar

MADDE 25- (1) Kuruluş, saha çalışmalarına ilişkin program doğrultusunda, sahanın öngörülen radyoaktif atık tesisinin kurulmasına engel olacak bir özelliği olmadığının tespiti ve tesisin tasarımında dikkate alınacak olan saha parametrelerinin değerlerinin belirlenmesi amacıyla ayrıntılı saha çalışmalarını yaptıktan sonra yer raporunu da hazırlayarak saha onayı başvurusu yapar.

(2) Saha onayı on yıl süre ile geçerlidir. Bu süre zarfında radyoaktif atık tesisinin kurulmasına yönelik olarak inşaat iznine başvurulmadığı takdirde saha onayı kendiliğinden sona erer.

(3) Saha onayı için başvuran Kuruluş, sahadaki faaliyetlere yönelik yol, su, elektrik gibi altyapının geliştirilmesine ilişkin faaliyetler ile saha ve inşaat süreçlerinde kullanılacak olan geçici yapıların yapımına ilişkin faaliyetlere, Kuruma bildirim yaptıktan sonra başlayabilir. Bu faaliyetlerin gerektirdiği durumlar dışında sahada hafriyat ve inşaat çalışması yapılamaz.

(4) Bu Yönetmeliğin 17 ila 23 üncü maddeleri saha onayı için de uygulanır.

(5) Kuruluş, saha onayı için Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(6) Saha onayı alan Kuruluş, saha parametreleri izleme programını uygular ve bu programa ait faaliyetlerin raporunu onayın verildiği tarihten başlamak üzere her yıl Kuruma sunar.

Saha onayı başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 26- (1) Saha onayı başvurusu, Kuruluş tarafından radyoaktif atık tesisinin kurulması ile ilgili faaliyetlere başlamadan önce yapılır.

(2) Saha onayı başvuru dosyasında;

a) Yer raporu,

b) Saha parametreleri izleme programı,

yer alır.

(3) Başvuru ile sunulan belgeler, yeterlilikleri ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunlukları açısından Kurum tarafından değerlendirilir.

Tasarım sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 27- (1) Radyoaktif atık tesisleri, işletme ve kaza koşullarında, çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasının sağlanabilmesi amacıyla, güvenli bir şekilde işletilecek, işletmeden çıkarılacak veya kapatılacak şekilde tasarımlanır.

(2) Radyoaktif atık tesisleri; depolanacak, işlenecek ya da bertaraf edilecek radyoaktif atıklara ilişkin toplam radyoaktif madde envanteri ve potansiyel radyolojik ve radyolojik olmayan tehlikeler dikkate alınarak tasarımlanır.

(3) Radyoaktif atık tesislerini oluşturan yapı, sistem ve bileşenler, tesis ömrü ve bertaraf tesislerinde ayrıca kontrol dönemleri dikkate alınarak, radyoaktif atıkların muhafazasını ve güvenliği riske atabilecek malzeme ve çevre etkileşimlerini önleyecek şekilde tasarımlanır.

(4) Radyoaktif atık tesislerini oluşturan yapı, sistem ve bileşenler; bakım, onarım, denetim ve testlerin yapılmasını kolaylaştıracak şekilde tasarımlanır.

(5) Radyoaktif atık tesislerini oluşturan yapı, sistem ve bileşenler, fonksiyonlarına ve güvenlik ve sismik açıdan önemlerine göre sınıflandırılarak ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak tasarımlanır. İşletme koşulları sırasında güvenlik açısından önemli yapı, sistem ve bileşenlere bir zarar gelmemesi tasarımda garanti altına alınır. Kazaların önlenmesi ve kaza sonuçlarının hafifletilmesi için güvenlik sistemleri tasarımda yer alır.

(6) Radyoaktif atık tesislerinin tasarımında havalandırma, izleme ve filtreleme gibi sistemlere yer verilir. Tasarımda radyolojik, ısı ve kimyasal etkiler nedeniyle atığın veya bariyerlerin ve diğer yapı, sistem ve bileşenlerin yapısının değişmesine ve bozulmasına karşı önlemler ile zırhlama ve sızdırmazlık gibi önlemler dikkate alınır. Tesis oluşturan yapı, sistem ve bileşenler, dış olaylar nedeniyle oluşabilecek etkilerin, yangın ve patlama gibi tehlikelerin olasılığını ve etkilerini azaltmak üzere tasarımlanır ve konumlandırılır.

(7) Radyoaktif atık olarak kabul edilen kullanılmış yakıtların depolanacağı radyoaktif atık tesislerinin tasarımı, işletme ve kaza durumlarında, kullanılmış yakıtların izlenmesini ve kontrol altında tutulmasını sağlayabilecek sistemleri içerir. Bu tür tesisler, soğutmayı mühendislik tasarımları ve doğal konveksiyon gibi pasif soğutma sistemleri ile sağlayacak şekilde ve soğutmanın yitirilmesi durumunda da depolanan kullanılmış yakıt paketlerinin bütünlüğünü koruyacak şekilde tasarımlanır.

(8) Kuruluş, radyoaktif atık tesisinin tasarımının güvenliğini analiz, değerlendirme veya test yoluyla inşaat izni başvurusunda Kuruma gösterir.

Bertaraf tesislerinin tasarım sürecine ilişkin özel ilkeler

MADDE 28- (1) Bertaraf tesisleri, radyoaktif atıkların olası radyolojik etkilerinin kapatma sonrası kontrol dönemleri süresince ve ilgili mevzuatta belirlenen seviyelerde tutulmasını sağlayacak şekilde tasarımlanır.

(2) Derin bertaraf tesisleri radyonüklitlerin biyosferden uzun dönemli yalıtımının sağlanması amacıyla, yüzeyden birkaç yüz metre veya daha derinde bulunan duraylı jeolojik oluşumların içinde kurulur. Orta derinlikte bertaraf tesisleri yer yüzeyinden otuz ile birkaç yüz metre arasındaki derinliklerde kurulur. Yakın yüzey bertaraf tesisleri yer yüzeyinden itibaren yaklaşık otuz metre derinliğe kadar yerleştirilebilir. Bertaraf tesisinin yer yüzeyinden tam derinliği ve konumu bertaraf edilecek radyoaktif atığın sınıfı, tesisin tasarımı, saha özellikleri ve kapatma sonrası kontrol dönemleri boyunca tesise olabilecek istenmeyen erişim dikkate alınarak belirlenir.

(3) Bertaraf tesislerinin tasarımında, radyonüklitlerin hapsedilmesini ve çevreden yalıtılmasını sağlayacak, işletme sırasında ve kapatma sonrasında etkin kalması planlanan çoklu bariyerler yer alır. Bariyerler güvenlik fonksiyonları vasıtasıyla, tesisin kapatma sonrası güvenliğini garanti edecek şekilde, fiziksel ve kimyasal olarak farklı ve birbirlerini tamamlayıcı olarak seçilir ve tasarımlanır. Orta derinlikte ve derin bertaraf tesislerinde yer alan bariyerler bakım ve iyileştirme gerektirmeyecek şekilde seçilir ve tasarımlanır. Bertaraf tesisinin inşasına başlanmadan önce, dolgu ve kapağın tasarım gereklerini yerine getireceği garanti altına alınır.

(4) Bertaraf tesisleri, kapatma sonrası dönemde kontrol, bakım ve izleme gibi aktif güvenlik önlemlerine devam edilmesini mümkün olduğunca gerektirmeyecek ve güvenliği sağlamada

bariyerler, sahanın işaretlenmesi, saha kullanımının kısıtlanması ve kayıt tutulmasını da içeren pasif güvenlik önlemlerinin yeterli olacağı şekilde tasarımlanır.

(5) Bertaraf tesisleri, saha özellikleri de dikkate alınarak, insan, bitki ve hayvanlardan dolayı etkilenme olasılığının az olacağı şekilde, tesisin bütünlüğünü bozabilecek olayların olması durumunda radyonüklitlerin jeosferde ve biyosferde dağılımının geciktirileceği ve radyoaktif atığın yalıtımının sağlanacağı şekilde tasarımlanır.

İnşaat sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 29- (1) Radyoaktif atık tesisinin, tasarıma uygun bir şekilde inşa edilmesi sağlanır. Bertaraf tesisinin inşası, doğal bariyerlerin güvenlik fonksiyonları korunacak şekilde yapılır.

(2) Tasarımda yer alan yapı, sistem ve bileşenler; kanıtlanmış ve kabul görmüş malzeme, teknik yöntem ve prosedürler kullanılarak güvenlik ve sismik sınıflarına uygun kalitede imal ve inşa edilir.

(3) Kuruluş, GAR'ı hazırlayanlardan veya tasarımcılardan bağımsız ve Kurum tarafından uygun görülen gerçek veya tüzel kişiye tasarımın güvenlik değerlendirmesini yaptırır.

İnşaat iznine ilişkin esaslar

MADDE 30- (1) Radyoaktif atık tesisinin inşaat süreci; güvenlik açısından önemli tesis yapılarının tasarımını, inşasını ve sistemlerin inşaat alanındaki montaj ve test aşamalarını içerir.

(2) Kuruluş, bertaraf tesisinde radyoaktif atıkların bertaraf edileceği özel bölümlerin sırayla inşa edilmesinin planlandığı durumlarda, her bölümün inşası tamamlandığında ve bir sonraki bölümün inşasına geçildiğinde Kuruma bildirim yapar.

(3) Derin bertaraf tesisinin saha sürecinde kurulan ve tesisin bir parçası olması planlanan yeraltı araştırma laboratuvarına dair bilgiler inşaat izni kapsamında Kuruma sunulan GAR'da yer alır.

(4) İnşaat sürecine ilişkin yetkilendirilen Kuruluş;

a) Radyoaktif atık tesisinin inşaat sürecine ait kalite temin dokümanında yer alan tüm faaliyetleri gerçekleştirebilir.

b) Radyoaktif atık tesisinin yapılarının inşasını, sistem ve bileşenlerinin montajını ve ilgili testlerini yapabilir.

c) Yapı, sistem ve bileşenlerin kabulünü inşaat sürecine ait kalite temin dokümanında yer alan prosedürler uyarınca yapar.

ç) Saha ve çevresinde, radyoaktif atık tesisi işletmeye alınmadan en az iki yıl öncesinden çevresel radyolojik izleme programını uygulamaya başlar. Çevresel radyolojik izleme programı kapsamında yürüttüğü faaliyetlere ilişkin, içeriği Kurum tarafından belirlenen çevresel radyolojik izleme raporunu her yıl hazırlar ve Kuruma sunar.

İnşaat izni başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 31- (1) İnşaat izni başvuru dosyasında;

a) GAR,

b) İnşaat sürecine ait kalite temin dokümanı,

c) Çevresel radyolojik izleme programı,

ç) İnşaat sürecine ilişkin emniyet planı,

d) 29 uncu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bağımsız değerlendirme raporu,

e) Nükleer madde bulunduran radyoaktif atık tesislerinde ayrıca nükleer madde sayım ve kontrol sistemini de içeren Tasarım Bilgisi Sualnamesi, yer alır.

(2) Başvuru ile sunulan belgeler yeterlilikleri ve DBL'de yer alan belgelerin gereklerine uygunlukları açısından Kurum tarafından değerlendirilir.

İşletmeye alma sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 32- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisi işletilmeye başlanmadan önce, işletmeye alma programı çerçevesinde, yapı, sistem ve bileşenlerin fonksiyonlarının yerine getirildiğini testlerle doğrulayarak, tasarım hedeflerine uygun inşa edildiğini, amacına uygun çalıştığını ve yetersizliklerin belirlenip giderildiğini gösterir. İşletmeye alma programı, tüm işletme prosedürlerinin test edilmesini de içerir.

(2) İşletmeye alma testleri yapı, sistem ve bileşenlerin tasarım ve işletme hedeflerine uyumunu ve güvenliğini göstermek üzere yapılır.

(3) Kuruluş işletmeye alma öncesinde bir işletme organizasyonu oluşturur. Radyoaktif atık tesisinin işletme organizasyonunda tesis sorumlusu, radyoaktif atık yönetimi sorumlusu, radyasyondan korunma sorumlusu ile radyasyon acil durumları, bakım, test ve onarım, yönetim sistemi konularından sorumlu personel, nükleer madde içeren radyoaktif atık tesislerinde ayrıca nükleer madde sayım ve kontrol personeli bulunur.

(4) Kuruluş, işletmeye alma sırasında, radyoaktif atık tesisinin işletme organizasyonunda görev alacak çalışanların gerekli eğitimleri almalarını sağlar.

İşletmeye alma iznine ilişkin esaslar

MADDE 33- (1) Radyoaktif atık tesislerinde işletmeye alma süreci güvenlikle ilgili yapı, sistem ve bileşenlere ilişkin testleri içerir.

(2) Bertaraf tesislerinde bölümlerin sırayla işletmeye alınması planlanıyorsa, tesisin her bölümünün işletmeye alınması tamamlandıktan ve bir sonraki bölümün işletmeye alınmasına geçildiğinde Kuruluş tarafından Kuruma bildirim yapılır.

(3) Kuruluş işletmeye alma izni aldıktan sonra;

a) Güvenlikle ilgili sistemlerin işletmeye alma testlerine başlayabilir.

b) İşletmeye alma testlerinde, sadece testlerde kullanmak amacıyla radyoaktif madde kullanılabilir.

c) İşletmeye alma süreçlerine radyoaktif atık tesisinin işletme organizasyonunda görev alan ilgili personelin katılımını sağlar.

(4) Radyoaktif atık tesislerinde emniyete ilişkin koruma sistemi ile nükleer madde içeren radyoaktif atık tesislerinde ayrıca nükleer madde sayım ve kontrol sistemi uygulanmaya başlanmadan önce, radyoaktif maddeler sahaya getirilemez.

İşletmeye alma izni başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 34- (1) İşletmeye alma izni başvuru dosyasında;

a) Güncel GAR,

b) İşletmeye alma programı,

c) İşletmeye alma sürecine ait kalite temin dokümanı,

ç) İşletme organizasyonu ve personel eğitimi programı,

d) Radyasyon acil durum planı,

e) Emniyet planı,

f) Yangından korunma programı,

g) Radyasyondan korunma programı,

ğ) Ekipman güvenlik programı,

yer alır.

(2) Başvuru ile sunulan belgeler, yeterlilikleri ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunlukları açısından Kurum tarafından değerlendirilir.

İşletme sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 35- (1) Kuruluş, radyoaktif atık tesisini işletme sınır ve koşulları içerisinde ve DBL’de yer alan belgelere uygun olarak güvenli bir şekilde işletir.

(2) Radyoaktif atık tesisinin güvenli işletiminin çerçevesini çizen ve atık kabul kriterlerini de içeren işletme sınır ve koşulları Kuruluş tarafından belirlenir ve Kurumun uygun görüşüne sunulur. Radyoaktif atıklar ve atık paketleri atık kabul kriterlerine uygun olarak tesise kabul edilir.

(3) Radyoaktif atık tesisini oluşturan yapı, sistem ve bileşenlerin işletme sırasında işletme sınır ve koşulları ile uyumluluğu izlenir ve tasarım gereklerini yerine getirmeyi sürdürmeleri sağlanır. Bakım, test ve izleme sıklığının belirlenmesinde benzer diğer radyoaktif atık tesislerinin işletme tecrübelerinden faydalanılabilir.

(4) Radyoaktif atık tesisinde olabilecek kazalar sırasında uygulanmak üzere ilgili mevzuat uyarınca radyasyon acil durum planı bulundurulur ve bu planın uygulanabilirliğinden emin olmak için düzenli aralıklarla tatbikat yapılır. Plan, kazanılan deneyimler doğrultusunda gözden geçirilir ve güncellenir.

(5) Kuruluş, bertaraf tesisini işletirken, kapatma sonrası dönemde tesisin güvenliğini sağlayacak sistemlerin ve bariyerlerin güvenlik fonksiyonlarının korunmasını sağlayacak önlemleri de ayrıca alır.

İşletme lisansına ilişkin esaslar

MADDE 36- (1) Radyoaktif atık tesislerinde işletme süreci, tesiste radyoaktif atık yönetiminin başlamasından tesisin işletmeden çıkarılması veya kapatılması için izin verilene kadar olan süreci içerir.

(2) Radyoaktif atık işleme ve depolama tesislerinin erken işletmeden çıkarılması ihtimaline karşı, teminatın yeterliliğinin Hesaplar Yönetim Kurulu tarafından Kuruma bildirilmesi işletme lisansı verilmesi için ön koşuldur.

(3) Kuruluş işletme lisansı aldıktan sonra;

a) İşletme sınır ve koşulları uyarınca radyoaktif atık tesisini işletmeye ve radyoaktif atıkları tesise kabul etmeye başlayabilir.

b) Radyoaktif atık tesisini oluşturan yapı, sistem ve bileşenlerin periyodik güvenlik değerlendirmesini yapar ve sonuçları Kurumun belirlediği içerikte raporlar. Bu güvenlik değerlendirmesi, ayrıca ulusal veya uluslararası güvenlik anlayışındaki değişiklikler nedeniyle Kurumun talebi üzerine de yapılır. Bu kapsamda Kuruluş;

1) İşletme lisansının verildiği tarihten başlamak üzere, en geç on yılda bir, değerlendirmeye tabi olacak güvenlik konularını Kurumun uygun görüşü ile belirler ve hazırladığı periyodik güvenlik değerlendirme raporunu Kuruma sunar.

2) Kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucunda güvenlik açısından iyileştirme gerektiğinin belirlenmesi durumunda, Kurumun da uygun gördüğü tedbirleri önerilen süre içerisinde alır.

3) Sahada birden çok radyoaktif atık tesisinin bulunduğu durumda, ortak sistemlerin periyodik güvenlik değerlendirmesine sahada ilk kurulan tesisin periyodik güvenlik değerlendirme raporunda yer verir.

c) İçeriği Kurum tarafından belirlenen işletme raporunu, radyoaktif atık yönetimi raporunu, radyoaktif salım raporunu, çevresel radyolojik izleme raporunu ve kişisel doz ve radyasyon ölçüm raporunu işletme lisansının verildiği tarihten başlamak üzere her yıl hazırlar, Kurumun talebi üzerine Kuruma sunar.

(4) Kuruluş, radyoaktif atık olarak tesise teslim edilen radyoaktif maddelerin, radyoaktif atıkların azaltılması ilkesi çerçevesinde yeniden kullanılabileceğini değerlendirmesi durumunda, söz konusu radyoaktif maddelerin radyoaktif atık niteliğinden çıkarılmasına ve yeniden kullanılmasına ilişkin bilgileri Kuruma bildirir. Bu radyoaktif maddeler yalnızca Kurumun uygun görüşü ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamında kullanılabilir.

İşletme lisansı başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 37- (1) İşletme lisansı başvuru dosyasında;

a) Radyoaktif atık tesisinin kurulduğu halini yansıtan GAR,

b) İşletmeye alma testlerinin sonuçları,

c) İşletmeye alma izni başvurusunda sunulmuş olup güncellenen diğer plan, program ve raporlar,

yer alır. İşletmeye alma testleri sonucunda işletme sınır ve koşullarında değişiklik yapıldıysa Kuruluş tarafından başvuruda belirtilir.

(2) Başvuru ile sunulan belgeler yeterlilikleri ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunlukları açısından Kurum tarafından değerlendirilir. İşletmeye alma testlerinin sonuçları değerlendirmede dikkate alınır.

Radyoaktif atık tesisinde yapılacak değişiklikler

MADDE 38- (1) Radyoaktif atık tesislerinde, radyoaktif atık işleme yöntemlerindeki değişiklikler, güvenlikle ilgili tesise eklenecek yeni yapılar ve sistemler veya değişiklikler, kapasite arttırımı ve işletme sınır ve koşullarındaki değişiklikler gibi güvenlik ve emniyeti etkileyebilecek değişiklikler Kurumun iznine tabidir.

(2) Değişiklik izni başvuru dosyasında, öngörülen değişikliğe ve değişikliğin güvenlik ve emniyet açısından etkilerine ilişkin bir rapor Kuruma sunulur.

(3) Sunulan rapor öngörülen değişikliklerin güvenlik ve emniyet üzerindeki etkileri ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunluğu açısından Kurum tarafından değerlendirilir.

İşletmeden çıkarma veya kapatma sürecine ilişkin ilkeler

MADDE 39- (1) Radyoaktif atık tesislerinde işletmeden çıkarma ve kapatma süreçleri, tesis tasarımlanırken dikkate alınır.

(2) Radyoaktif atık işleme ve depolama tesisleri, sahanın yeniden kullanım koşullarıyla uyumlu hale getirileceğinin gösterilmesi şartıyla işletmeden çıkarılır. Radyoaktif atık işleme ve depolama tesisi işleten Kuruluş tesisi işletmeden çıkarmakla yükümlüdür. Radyoaktif atık işleme ve depolama tesislerinin işletmeden çıkarma sürecinde, işletmeden çıkarma faaliyetlerine yönelik rapor, plan ve programlar oluşturulur ve uygulanır.

(3) Bertaraf tesisleri kapatma sonrası kontrol dönemleri boyunca sahada ve çevresinde aktif ve pasif güvenlik önlemlerinin uygulanması şartıyla kapatılır. Bertaraf tesisini işleten Kuruluş tesisi kapatma ile yükümlüdür. Bertaraf tesisinin kapatma sonrası uzun vadede güvenliği, pasif güvenlik önlemleri ile sağlanır. Pasif güvenlik önlemlerinin ihlali durumunda bile ilgili mevzuatta belirtilen radyolojik kriterler aşılmaz. Kuruluş tarafından kapatma sonrasında alınacak aktif ve pasif güvenlik önlemleri ile aktif ve pasif kontrol dönemlerine yer verilen rapor, plan ve programlar oluşturulur, uygulanır ve gerektiğinde güncellenir.

İşletmeden çıkarma veya kapatma iznine ilişkin esaslar

MADDE 40- (1) Bertaraf tesisleri kapatma iznine, radyoaktif atık işleme ve depolama tesisleri işletmeden çıkarma iznine tabidir. Radyoaktif atık tesisleri, işletmeden çıkarma veya kapatma izninde yer alan koşullar uyarınca ve DBL’de yer alan belgelere uygun olarak işletmeden çıkarılır veya kapatılır.

(2) Radyoaktif atık işleme ve depolama tesislerinin işletmeden çıkarılma süreci radyoaktif maddelerin sahadan uzaklaştırılması, radyoaktif kirliliğin giderilmesi, söküm ve sahanın çevreyle uyumlu hale getirilmesine yönelik tüm faaliyetleri içerir. Bertaraf tesislerinin kapatma süreci; tesisin kapatılması, işletme ile ilgili binaların sökümü, radyoaktif kirliliğin giderilmesi, dolgu faaliyetleri, kapatma sonrası izleme gibi tesisi uzun vadede güvenli hale getirecek tüm faaliyetleri içerir.

(3) Kuruluş, radyoaktif atık tesisinin işletmeden çıkarılmasına veya kapatılmasına ilişkin kararı alır ve Kuruma bildirir; işletmeden çıkarma veya kapatma faaliyetlerine mümkün olan en kısa sürede başlanmasına ve bu faaliyetlerin tamamlanmasına yönelik planlamaları yapar ve Kuruma işletmeden çıkarma veya kapatma izni başvurusunda bulunur.

(4) Kuruluş işletmeden çıkarma veya kapatma kararı verdiği radyoaktif atık tesisinde radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyeti sürdürecektir ve varsa nükleer güvenceye ilişkin sorumluluklarını yerine getirecek önlemleri alır.

(5) Aynı sahada birden fazla radyoaktif atık tesisinin bulunduğu durumda, işletmeden çıkarma veya kapatma faaliyetlerinin işletilmeye devam eden diğer tesislere etkisi ayrıca incelenir ve tesislerin ortak kullanılan yapılarına ilişkin işletmeden çıkarma veya kapatma faaliyetleri son tesis için yapılan başvuru kapsamında ele alınır.

(6) İşletmeden çıkarma veya kapatma, inşaat izni aşamasında Kuruma sunulan GAR’ın bir bölümü olarak ele alınır. İşletmeden çıkarmaya veya kapatmaya ilişkin, Kuruma sunulan bilgiler periyodik güvenlik değerlendirmeleri kapsamında güncellenir.

(7) İşletmeden çıkarma veya kapatma sürecine ilişkin yetkilendirilen Kuruluş;

a) Radyoaktif atık tesisinin işletmeden çıkarma veya kapatma sürecine ait kalite temin dokümanında yer alan tüm faaliyetleri gerçekleştirebilir.

b) Bertaraf tesislerinde, tesisi kapattıktan sonra kontrol dönemleri boyunca sahada ve çevresinde aktif ve pasif güvenlik önlemlerini uygular. Düzenleyici kontrolden çıkarılana kadar, kapatma sonrası aktif kontrol dönemi boyunca, radyolojik çevresel izleme faaliyetlerinin sonuçları ile bakım ve onarım faaliyetlerini, kapatma izninin verildiği tarihten başlamak üzere her yıl Kuruma raporlar. Her türlü olağandışı olayı Kuruma ivedilikle bildirir ve alınması planlanan önlemleri raporlar.

c) İçeriği Kurum tarafından belirlenen; radyoaktif atık yönetimi raporunu, radyoaktif salım raporunu, çevresel radyolojik izleme raporunu ve kişisel doz ve radyasyon ölçüm raporunu işletmeden çıkarma veya kapatma izninin verildiği tarihten başlamak üzere her yıl Kuruma sunar.

ç) İşleme ve depolama tesislerinde işletmeden çıkarma faaliyetleri sona erdiğinde veya bertaraf tesislerinde kapatma sonrası aktif kontrol döneminin ardından radyoaktif atık tesisinin ve sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılmasına ilişkin 42 nci maddede belirtilen çalışmaları yapar.

İşletmeden çıkarma veya kapatma izni başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 41- (1) İşletmeden çıkarma veya kapatma izni başvuru dosyasında;

a) İşletmeden çıkarma veya kapatma için hazırlanan GAR,

b) İşletmeden çıkarma veya kapatma sürecine ait kalite temin dokümanı,

c) Radyasyon acil durum planı,

ç) İşletmeden çıkarma veya kapatma sürecine ilişkin emniyet planı,

d) Çevresel radyolojik izleme programı,

e) Radyasyondan korunma programı,

f) Nükleer madde bulunduran radyoaktif atık tesislerinde ayrıca nükleer madde sayım ve kontrol sistemini de içeren Tasarım Bilgisi Sualnamesi, yer alır.

(2) Başvuru ile sunulan belgeler, yeterlilikleri ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunlukları açısından Kurum tarafından değerlendirilir.

Düzenleyici kontrolden çıkarılmaya ilişkin ilkeler ve esaslar

MADDE 42- (1) Radyoaktif atık tesislerinin düzenleyici kontrolden çıkarılmasından Kuruluş sorumludur.

(2) Bertaraf tesisleri, kapatma sonrası aktif kontrol döneminin ardından ve sahanın yalnızca kısıtlı kullanımı koşuluyla düzenleyici kontrolden çıkarılır. Kapatma sonrası aktif kontrol döneminde bariyerlerin bütünlüğünü izlemek amacıyla izleme ve kontrol çalışmaları yapılır. Düzenleyici kontrolden çıkarılan bertaraf tesislerinin sahaları pasif kontrol dönemi boyunca Kuruluş tarafından işaretlenir ve kısıtlı kullanım koşulları sağlanır, bu koşulların yerine getirildiğini gösteren yıllık raporlar Kuruma sunulur. Kuruluş, ayrıca düzenleyici kontrolden çıkarıldıktan sonra içeriği Kurum, Kuruluş ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarca belirlenecek olan tesisin tarihsel raporunu hazırlar, ilgili kurum ve kuruluşlara iletir.

(3) Radyoaktif atık işleme ve depolama tesisleri, sahanın yeniden kullanım koşullarıyla uyumlu olacağı şekilde düzenleyici kontrolden çıkarılır.

(4) Radyoaktif atık tesisinin düzenleyici kontrolden çıkarılmasıyla saha da düzenleyici kontrolden çıkarılmış sayılır.

(5) Aynı sahada birden fazla radyoaktif atık tesisinin bulunduğu durumda sahanın düzenleyici kontrolden çıkarılması, sahadaki son işletmeden çıkarılan veya kapatılan tesis düzenleyici kontrolden çıkarıldıktan sonra gerçekleşir.

Düzenleyici kontrolden çıkarılma başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 43- (1) Kuruluş radyoaktif atık tesisinin düzenleyici kontrolden çıkarılması için gerekli şartların sağlandığını ortaya koyan bir rapor ile Kuruma başvuru yapar.

(2) Başvuru ile sunulan rapor yeterliliği ve DBL’de yer alan belgelerin gereklerine uygunluğu açısından Kurum tarafından değerlendirilir. Kurum sahada denetimler ve ölçümler yaparak gerekli şartların sağlandığını kontrol eder. Raporun ve denetim sonuçlarının uygun bulunması durumunda radyoaktif atık tesisi ve saha düzenleyici kontrolden çıkarılır.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yetkilendirilmiş bir faaliyet için başka bir tüzel kişinin yetkilendirilmesi

MADDE 44- (1) Radyoaktif atık işleme ve depolama tesislerinde başka bir tüzel kişinin yetkilendirilmesinin talep edilmesi durumunda;

a) Bir faaliyet için yetkilendirilmiş olan Kuruluş, konuya ilişkin talebini gerekçeleri içeren bir rapor ile Kuruma sunar. Kurumun söz konusu talebi uygun bulması durumunda faaliyete devam edecek olan tüzel kişi, 18 inci maddenin birinci fıkrası ile beşinci fıkrasının (b) bendinde sunulması gereken bilgi ve belgeler ile radyoaktif atık tesisine ilişkin sorumlulukların üstlenilmesi sürecinde güvenlik ve emniyetin sürdürülmesine ve varsa nükleer güvenceye ilişkin sorumlulukların yerine getirilmesine ilişkin önlemleri de içeren bir program ile Kuruma başvurur.

b) Kurum, sunulan bilgileri ve programı değerlendirerek yeni yetkilendirme sürecinin başlayacağı aşamayı ve yetkilendirme başvurusu için sunulması gereken belgeleri belirler.

c) Kurum yeni yetkilendirme için sunulan belgeleri değerlendirir ve gerek gördüğü takdirde ek bilgi ve belge talep edebilir. Kurum, bilgi ve belgeleri uygun bulması durumunda, başvuran tüzel kişiyi ilgili maddeler uyarınca yetkilendirir.

ç) Faaliyete devam edecek Kuruluşun yetkilendirilmesi ile birlikte eski Kuruluşun radyoaktif atık tesisine ilişkin güvenlik, emniyet ve varsa nükleer güvence kapsamındaki yetki ve sorumlulukları faaliyete devam edecek Kuruluş tarafından üstlenilir.

Denetim ve yaptırım

MADDE 45- (1) Kuruluşun bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri Kurumun denetimine tabidir. Denetime ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

(2) İlgili mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde idari yaptırım uygulanır. İdari yaptırımlara ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

Öngörülmeleyen durumlar

MADDE 46- (1) Radyoaktif atık tesislerinin yetkilendirilme süreçlerine ilişkin, bu Yönetmeliğin uygulanmasında öngörülmeleyen durumların oluşması halinde, sürecin nasıl ve hangi koşullarla devam edebileceğine, Kurum tarafından karar verilir ve Kuruluşa bildirilir.

(2) Radyoaktif atık tesisinin bu Yönetmelikte belirlenen tesis türlerinden farklı olması veya radyoaktif atık tesisinin türüne ilişkin tereddüt oluşması durumunda tesisin tabi olacağı yetkilendirmelere Kurum tarafından karar verilir ve Kuruluşa bildirilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Atıflar

MADDE 47- (1) Mevzuatta, 7/7/2022 tarihli ve 31889 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Radyoaktif Atık Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan maddelere yapılan atıflar, bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Mevcut yetkilendirmeler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce radyoaktif atık yönetimine ilişkin yapılmış olan yetkilendirmeler, süresi sona erene kadar geçerlidir.

(2) Mevcut yetkilendirme ile radyoaktif atık yönetimi faaliyetini yürüten tüzel kişiler; en geç yetkilendirme süresinin bitiminden önceki altı ay içerisinde, bu Yönetmelik kapsamında Kuruma başvurur, bu kapsamda yetkilendirme yapılana kadar radyoaktif atık yönetimi faaliyetlerine devam eder. Kurum, bu süre zarfında radyoaktif atıkların güvenli yönetimi için ilave yükümlülükler getirebilir.

Yürürlük

MADDE 48- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 49- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.